

Hyväksytty palveluvalikoimaneuvoston kokouksessa 5.2.2026

Palveluvalikoimaneuvoston päätös

Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston päätös oireettoman henkilön hammaslääketieteelliseen KKTT-tutkimukseen pääsyn kriteereistä infektiopesäkkeen varhaiseksi toteamiseksi

Palveluvalikoimaneuvosto päättää säteilylain (859/2018) 111.2 §:n nojalla:

Soveltamisala

Tätä päätöstä sovelletaan säteilylain 111.1 §:ssä tarkoitetun kirjallisen perustelun laatimiseen 18 vuotta täyttäneelle oireettomalle henkilölle infektiopesäkkeen varhaiseksi toteamiseksi hammaslääketieteellisen kartiokeilatietokonetomografiatutkimuksen (jäljempänä KKTT-tutkimuksen) oikeutuksesta.

Päätös koskee terveydenhuoltolain (1326/2010) 1 §:ssä, Ahvenanmaan terveydenhuoltolain (landskapslag om hälso- och sjukvård) (2011:114) 1 §:ssä ja yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) 1 §:ssä tarkoitettujen terveydenhuollon palvelujen yhteydessä tehtäviä tutkimuksia.

Tätä päätöstä ei sovelleta tutkimukseen, joka on osa seulonnoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (339/2011) säädettyä seulontaohjelmaa tai lääketieteellisestä tutkimuksesta annetussa laissa (488/1999) säädettyä lääketieteellistä tutkimusohjelmaa, lääkinnällisistä laitteista annetussa laissa (719/2021) tai muussa lainsäädännössä tarkoitettua lääketieteellistä tutkimusta lääketieteellisestä tutkimuksesta annetussa laissa (488/1999) säädettyä lääketieteellistä tutkimusohjelmaa.

Kriteerit

Infektiopesäkkeen varhainen toteaminen ei ole yksistään riittävä peruste KKTT-tutkimuksen tekemiselle oireettomalle henkilölle ensisijaisena kuvantamistutkimuksena.

KKTT-tutkimus on oikeutettu infektiopesäkkeen varhaiseksi toteamiseksi, kun KKTT-tutkimus on välttämätön osana hammaslääkärin tekemää suun terveydentilan arviota.

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2026 ja on voimassa toistaiseksi.

Helsingissä 5 päivänä helmikuuta 2026.

Puheenjohtaja Sirkku Pikkujämsä

Neuvotteleva virkamies Hanna-Mari Jauhonen

Päätöksen saatavuus

[Tämä päätös perusteluineen ja valmistelumuistio](https://palveluvalikoima.fi/oireettoman-henkilon-hammaslaaketieteelliseen-kktt-tutkimukseen-paasyn-kriteerit-infektiopesakkeen-varhaiseksi-toteamiseksi) on julkaistu Terveystieteiden tutkimuskeskuksen palveluvalikoimaneuvoston kotisivuilla <https://palveluvalikoima.fi/oireettoman-henkilon-hammaslaaketieteelliseen-kktt-tutkimukseen-paasyn-kriteerit-infektiopesakkeen-varhaiseksi-toteamiseksi>

Liite Päätöksen perustelut

STM023:00/2023
VN/4453/2025

Liite

Päätöksen perustelut

Johdanto

Akuutit hammasperäiset infektiot aiheuttavat yleensä oireita ja ovat kliinisesti havaittavissa. Osa näistä infektioista voi kuitenkin olla kroonisia ja täysin oireettomia eivätkä ole havaittavissa suun ja hampaiden kliinisessä tutkimuksessa. Vaikeat pitkäaikaissairaudet ja immuunivastetta heikentävät sairaudet ja hoidot altistavat hammasperäiselle yleisinfektioille, jolloin se saattaa aiheuttaa ongelmia muualla elimistössä. Piilevien infektioiden havaitsemiseksi tarvitaan hampaiston ja leukojen röntgentutkimuksia.

Tausta

Joulukuussa 2018 voimaan tulleen säteilylain (859/2018) 111 §:n perusteella lääketieteellisen säteilyaltistuksen oikeutuksesta on laadittava kyseistä henkilöä koskeva erityinen kirjallinen perustelu silloin, kun oireettomaan henkilöön kohdistuva taudin varhaista toteamista varten tarvittava säteilyaltistus ei ole osa seulontaohjelmaa. Perustelun laatimisessa on noudatettava palveluvalikoimaneuvoston laatimia tutkimukseen pääsyn kriteerejä, mikä vaatimus koskee myös yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa tarkoitettuja terveydenhuollon palveluja. Säteilylaki on voimassa koko Suomessa Ahvenanmaa mukaan lukien. Säteilylailla pannaan täytäntöön säteilyturvallisuusdirektiiviä 2013/59/Euratom.

Hammasperäiset bakteerit voivat aiheuttaa vakavia tulehduksia. Suun bakteerit leviävät hematogeenisesti paitsi verekkäissä toimenpiteissä myös normaalia suuhygieniää ylläpidettäessä. Hyvällä suuhygienialla voidaan ennalta ehkäistä tulehduksia.

STM023:00/2023
VN/4453/2025

Tavoitteet

Näiden kriteerien tarkoituksena on linjata KKTT-tutkimuksen edellytyksiä. Nyt esitetyt kriteerit on laadittu tieteelliseen näyttöön perustuen oireettoman henkilön infektiopesäkkeen varhaiseksi toteamiseksi.

Tavanomaiset röntgentutkimukset kuten intraoraalikuvaus ja panoraamaröntgentutkimus (PTG) ovat tavallisesti riittäviä infektiopesäkkeen varhaiseksi toteamiseksi. KKTT-tutkimus on oikeutettu, kun kyseinen tutkimus on välttämätön osana hammaslääkärin tekemää suun terveydentilan arviota. Kriteerit koskevat 18 vuotta täyttäneitä henkilöitä, koska tieteellinen näyttö on saatavilla tälle ikäryhmälle. Tämän kriteeristön soveltamisalalla alle 18-vuotiaille henkilöille on tehtävä säteilylain edellyttämä yksilöllinen perustelu ennen KKTT-tutkimuksen tekemistä.

Suun alueen tutkimus on tarpeen myös monessa muussa yhteydessä. Terveystieteiden tutkimuskeskus tarkastelee kuvantamisen tarvetta ja antaa tarvittaessa lisä kriteerejä.